

Univerzita Palackého
v Olomouci

Mediální vzdělávání

Modelové hodiny a dobrá praxe

Mgr. et Mgr. Ondřej Filipec, Ph.D.

Katedra politologie a spol. věd

ondrej.filipec@upol.cz

On-line, 2. 11. 2022

Metodická poznámka

- Modelové hodiny tematicky představují velmi stručný výsek z problematiky mediálního vzdělávání, je tedy žádoucí obsah aktualizovat, doplňovat a rozšiřovat.
- Obsahově jsou hodiny koncipovány na 45 minut výuky.
- Značná část aktivit v hodinách spočívá ve skupinové práci, přičemž role vyučujícího je převážně moderační.
- S obsahem je možno flexibilně pracovat a volně s ním nakládat. Jednotlivé hodiny je vždy vhodné přizpůsobit cílovému publiku.
- Domácí úkoly zpravidla rozvíjí témata a mohou být součástí hodnocení studentů.

Univerzita Palackého
v Olomouci

Vybrané problémy mediálního vzdělávání v ČR

- Průřezové téma a nízká alokace hodin
- Neatraktivní styl výuky (frontál?)
- Politizace tématu (proevropská, sluníčkářská, marxistická propaganda)
- Absence odborníků ve výuce (a extrémní případy kdy vyučující je sám součástí problému), nutnost neustálého vzdělávání
- Neaktuálnost materiálů

Témata

- Historie médií/žurnalistiky/reklamy...
- Financování médií a podmínky ve kterých média fungují
- Reklama: formy, psychologie, marketing
- Mediální efekty a funkce médií
- Škodlivý obsah (např. násilí, porno, dezinformace)
- Svoboda a hranice médií, regulace, veřejnoprávní média
- Role médií v demokracii vs. autoritářské nebo totalitní režimy
- Média jako zbraň, média ve válce
- Data a jejich prezentace v médiích
- Mediální žánry a struktura novinářského sdělení
- Lži, pomluvy a chyby: ochrana proti nim (novinářská etika)
- Internet jako médium (vč. podvodů a rizikového chování)
- Média a radikalizace
- ...

Univerzita Palackého
v Olomouci

2. Staň se novinářem

Sodomková, Magdalena (2015) *Jak psát žurnalistický text. Textová cvičebnice s komentářem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 260 s. Dostupné na: https://kb.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kbh/studium/materialy/e-knihovna/Sodomkova_jak_psat_zurn_text.pdf (11. 10. 2022).

Jízdní řád

- 5 minut: seznámení se strukturou novinářského článku
- 2 minuty: rozdělení do skupin/individuálně a zadání úkolů (pozitivní, negativní, neutrální)
- 15-20 minut: práce ve skupině/individuální, psaní článků na základě zápisníku novináře
- 9 minut: prezentování jednoho článku z každé kategorie a zdůraznění odlišností
- 5 minut: výběr fotografie a diskuse o ní
- Zbytek hodiny: debata o objektivitě a kvalitě médií

Struktura zpravodajského příspěvku

- **Titulek:** (stručný název článku obsahující podstatu sdělení)
- **Domicil/značka:** (Kde zpráva vyšla, nebo místo ke kterému se vztahuje)
- **Perex/Lead:** je úvodem článku v krátkém rozsahu, ideálně 2 až 5 vět, kde je sděleno to podstatné
- **Background:** Doplnující informace, které už nejsou tak podstatné, ale dodávají příspěvku osobnější rozměr a uvádí některé detaily.
- **Fotografie/Video:** Příspěvek je vhodné doplnit fotografií, která pomáhá informace „rámovat“ anglicky „*Framing*“, fotografie zároveň zvyšuje dopad příspěvku. Obdobnou funkci má i video.

Univerzita Palackého
v Olomouci

Novinářův zápisník

29. 10. 2022 - Dočasně obnoveny kontroly, hranice se Slovenskem

Policie hlídá hranice s celníky, kontroly zdržují lidi do práce, čekají i půl hodiny. Zkontrolováno 226 tisíc lidí. Za prvních 14 dní chyceno 1700 migrantů a 50 převaděčů (hlavně Ukrajina, ale i Češi, Syřané a Moldavané).

Brzy dorazí vojáci, vyčleněno 320, budou se střídat po 80.

Incident 1. října: policie honila dodávku, ta nabourala po varovném výstřelu do plotu. Bylo tam 29 migrantů ze Sýrie, 21 zraněno, včetně dětí.

Migranti většinou jsou ze Sýrie a jdou hlavně do Německa. Většina mladí muži, někdy ale i ženy a děti. Nemají teplé oblečení. Děti mají hlad.

Místní opatření chápou, zvýší se bezpečí. Na druhou stranu je to komplikace.

„Přestože kontroly jsou dočasné, budeme je prodlužovat tak dlouho, dokud bude migrace přes naše území probíhat“ oznámil při tiskové konferenci ministr vnitra.

„Migrace a terorismus představuje vážnou hrozbu i pro ČR“ expert Andor Šándor, uvedl dříve

„Už chci ať je klid, ať ta šaškářeň už skončí“ obyvatelka Lanžhotu

Univerzita Palackého
v Olomouci

Jakou fotografií doplníme a jaký bude efekt rámování?

Univerzita Palackého
v Olomouci

Příklady titulků (skutečnost)

Hlavní události

 Denik.cz

Převaděči jsou opatrnější. Většinu migrantů zadrží policie až v Česku

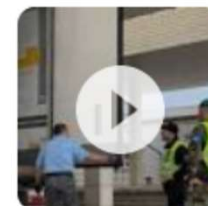
před 3 dny

 Blesk

Zadrželi už pět desítek převaděčů! Do kontrol na hranicích se Slovenskem se zapojili i vojáci

před 2 dny

 iDNES.cz

Na hranicích se střílelo, převaděč s migranty agresivně projel kontrolou

před 2 týdny

Závěrem

- Existuje novinářská etika a charakteristika kvalitního novináře (důkladnost, úplnost, přesnost, objektivita, pravdivost, zajímavost, styl...)
- Informace lze prezentovat různým způsobem s různým podtržením významů a vyzněním informací
- Titulek může mnoho napovědět a je jednou z nejdůležitějších součástí zprávy
- Fotografie dokážou text umocnit, spojit jej s vizuálními vjemy a téma „rámovat“. Rámy pak ovlivňují naše vnímání problematiky.
- Kde je hranice mezi objektivitou a manipulací?
- Nemůžete čekat, že vždy všichni Váš příspěvek pochopí...

Univerzita Palackého v Olomouci

Novinky.cz
57 m · 🌐

Nešťastné vyhlídky prorokují mobilizovaným ruští vojáci, kteří ať už za peníze, nebo z přesvědčení na Ukrajině v minulých měsících bojovali.

NOVINKY.CZ

Mobilizovaní jdou na smrt, říkají ruští vojáci, kteří bojovali na Ukrajině - Novinky

Nově odvedení rezervisté ruské armády na Ukrajině nic nezmohou, čeká je tam kvůli jejich nep...

👍👎 Foto Nečina a 132 dalším

113 komentářů

👍 To se mi líbí

💬 Okomentovat

🔗 Sdílet

Nejrelevantnější ▾

Napište komentář...

Σεβικά Ιντερλόζος

Bože, pes močí na ruskou bojovou techniku, to je do nebe volající, článek. 🙏 Fakt k smíchu.

To se mi líbí Odpovědět 34 min

Domácí úkol

- Mediální audit
 - Zmapujte odkud celý týden čerpáte zprávy?
- Jaký je novinářský styl následujících osobností české žurnalistiky?
 - Zdeněk Velíšek
 - Jakub Szántó
 - Daniela Drtinová
 - Daniel Stach
 - Václav Moravec
 - Robert Záruba
 - Lenka Klicperová a Markéta Kutilová
 - ...

Univerzita Palackého
v Olomouci

Děkuji za pozornost!

Mgr. et Mgr. Ondřej Filipec, Ph.D.

Katedra politologie a spol. věd

ondrej.filipec@upol.cz